
Plany Zamku Królewskiego na rok 2023

W piątek 13 stycznia 2023 r. w Sali Kinowej Zamku Królewskiego w Warszawie odbyła się konferencja prasowa podsumowująca rok 2022 i przedstawiająca plany na rok 2023. Nadchodzący rok w Zamku Królewskim będzie obfitował w wydarzenia - wystawy czasowe, imprezy, projekty naukowe oraz edukacyjne. W zamkowych salach zagoszczą dzieła największych mistrzów - Botticellego, Belliniego i Perugia, a zaplanowane ekspozycje będą wynikiem współpracy z czołowymi muzeami i galeriami europejskimi, takimi jak Luwr czy Muzea Kapitołińskie. Wielka wystawa poświęcona Mikołajowi Kopernikowi, rocznicowa ekspozycja dla uczczenia powstania styczniowego, a w połowie roku wyjątkowa prezentacja dzieł quattrocenta - to tylko część planów instytucji na ten rok.

2023 to także kolejny rok jubileuszu odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Tematem przewodnim zaplanowanych w ramach obchodów wydarzeń będzie zamkowa kolekcja.

Propozycjom wystawienniczym jak zwykle towarzyszyć będą imprezy, publikacje, debaty i konferencje naukowe, cykle wykładów oraz zróżnicowana oferta edukacyjna. Realizowane będą także ważne inwestycje, konieczne dla rozwoju i sprawnego funkcjonowania instytucji.

WYSTAWY

Miłość i obowiązek. Powstanie Styczniowe 1863

24 stycznia–16 kwietnia 2023 r.

Powstanie styczniowe było największą i najdłużej trwającą insurekcją niepodległościową w okresie rozbiorów. Zryw ten w walce z rosyjskim zaborcą zjednoczył Polaków, Litwinów, Białorusinów i Ukraińców, na zawsze odciskając się piętnem we wspólnej pamięci i stając się inspiracją dla kolejnych pokoleń bohaterów walk o wolność. W 160. rocznicę tego doniosłego wydarzenia zapraszamy na wystawę, która pozwala lepiej zrozumieć zarówno jego historyczne znaczenie, jak i osobisty, ludzki wymiar.

W szeregach powstańców styczniowych na różnych etapach zmagania walczyło łącznie ponad 200 tysięcy osób, zaś ciężar rosyjskich represji odczuła znaczna część społeczeństwa. Jest to niewątpliwie jedna z najtragiczniejszych kart w historii walk narodowowyzwoleńczych w Europie Środkowo-Wschodniej, jednak jej pokłosiem były nie tylko mogiły i złamane życiorysy. Duchowa scheda powstania styczniowego położyła podwaliny pod nowoczesną tożsamość kilku narodów, wzmocniła solidarność międzystanową, na nowo zdefiniowała poczucie wspólnoty i patriotycznego obowiązku. Stała się także mitem założycielskim dwóch państw, które wybiły się na niepodległość w 1918 roku - II Rzeczypospolitej i Republiki Litewskiej.

Wystawa zorganizowana przez Zamek Królewski w Warszawie we współpracy z Litewskim Muzeum Narodowym w Wilnie i w partnerstwie z Muzeum Wojska Polskiego przybliży powstanie styczniowe w ogólnej perspektywie jego przyczyn, przebiegu i następstw poprzez ukazanie historii ludzi - konkretnych, ukazanych z twarzy i wymienionych z imienia i nazwiska. To właśnie w indywidualnych losach najpełniej odśłania się wola walki i ofiarność

wspólnoty, która stanęła do walki o niepodległość.

Na wystawie prezentowane są dzieła sztuki: obrazy, grafiki i rysunki takich artystów jak Artur Grottger, Maksymilian Gierymski czy Jacek Malczewski, a także artefakty z epoki: fotografie, stroje cywilne i mundury, broń, biżuteria patriotyczna, przedmioty osobiste. Celem ekspozycji jest nie tylko utrwalenie wiedzy o powstaniu, ale także pobudzenie wyobraźni historycznej, umożliwiającej przywołanie towarzyszących zrywowi zbiorowych i indywidualnych emocji. Ekspozyty pochodzą z muzeów w Polsce, Litwie i Ukrainie.

Szczególnie istotnym elementem ekspozycji są przedmioty odnalezione w toku prac archeologicznych na Górze Giedymina w Wilnie. W 2017 roku podczas prac mających na celu ratowanie osuwających się zboczy góry przypadkowo odkryto ludzkie szczątki, które po zbadaniu okazały się należeć do powstańców styczniowych straconych w 1864 roku na placu Łukiskim w ramach publicznych egzekucji. Uroczysty pochówek zidentyfikowanych szczątków odbył się w obecności prezydentów i najwyższych władz Litwy i Polski na wileńskim cmentarzu na Rossie w listopadzie 2019 r.

Zmienność Fortuny. Alegorie Hermana Hana

7 lutego–23 kwietnia 2023 r.

Wystawa przedstawiająca wczesną twórczość Hermana Hana (1580-1627/1628), jednego z działających w Polsce mistrzów malarstwa epoki baroku. Punktem wyjścia do przygotowania ekspozycji stały się zakupione niedawno do kolekcji Fundacji Teresy Sahakian obrazy *Alegoria porządku świata*, *Alegoria bogactwa* i *Alegoria pokory*, które zostaną zaprezentowane na wystawie wraz z obrazem odkrytym niedawno na europejskim rynku sztuki – *Alegoria cnoty małżeńskiej*. Te wyrafinowane, atrakcyjne wizualnie alegoryczne dzieła propagują cnoty obywatelskie.

Wystawa w Zamku Królewskim jest pierwszą od 50 lat warszawską ekspozycją poświęconą Hermanowi Hanowi i pierwszą w historii skupiającą się na odkrytym niedawno niekatolickim dorobku mistrza. Ekspozycja ujawnia nieznane oblicze jednego z najważniejszych artystów Polski wazowskiej, malarza nadwornego Zygmunta III, ale przede wszystkim twórcy związanego przez większość życia z gdańskim środowiskiem artystycznym. Prezentowane na wystawie obrazy pokazują mniej znaną gałąź twórczości Hana, który do niedawna kojarzony był głównie z wielkoformatowym malarstwem ołtarzowym w duchu kontrreformacyjnym.

Na wystawie zostanie wyraźnie zaakcentowany wpływ, jaki na twórczość Hana, malarza aktywnego w Gdańsku, miało miejsce, w którym żył i tworzył. Punktem odniesienia dla interpretacji dzieł malarza staje się Gdańsk jako kosmopolityczne emporium artystyczne u szczytu swej potęgi, unikatowy fenomen kulturowy promieniujący na całą Rzeczpospolitą. Znaczna część dziedzictwa Gdańska, największej metropolii tej części Europy, którą przez cały czas związku z Polską cechowała odrębność kulturowa, została zniszczona bądź rozproszona. Wystawa jest m.in. okazją do zaprezentowania w Polsce po raz pierwszy obrazu *Alegoria cnoty małżeńskiej* – arcydzieła potwierdzającego znaczny wpływ Niderlandów zarówno na manierę mistrza, jak i całą kulturę Gdańska, cywilizacji opartej na utopii społecznej harmonii.

Kopernik i jego świat

24 kwietnia – 30 lipca 2023 r.

Wyjątkowa jubileuszowa wystawa przygotowana przez Zamek Królewski w Warszawie we współpracy z Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius dla uhonorowania 550. rocznicy urodzin wybitnego astronoma. To prezentacja życiorysu oraz dorobku Kopernika w szerokiej i dotąd niespotykanej odsłonie muzealnej, kreśląca barwny i zniuansowany portret naukowca, którego zainteresowania i osiągnięcia wykraczały daleko poza dziedzinę astronomii.

Na wystawie znajdzie się ponad 170 eksponatów wypożyczonych z 21 instytucji, m.in. Muzeum Galileusza we Florencji, Salonu Matematyczno-Fizycznego w Dreźnie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Uppsali, Francuskiej Biblioteki Narodowej, Germańskiego Muzeum Narodowego w Norymberdze oraz Lwowskiej Galerii Sztuki.

Po raz pierwszy w Polsce zostaną pokazane publicznie cztery dzieła pochodzące z prywatnej biblioteki Mikołaja Kopernika, zrabowane podczas wojen szwedzkich. Są to trzy starodruki z notatkami astronoma, a także notatnik, w którym robił wstępne plany i opracowania do swego dzieła *O obrotach sfer niebieskich*. Eksponaty te wypożyczone zostały przez Bibliotekę Uniwersytecką z Uppsali.

Prezentowane na wystawie starodruki, atlasy, dokumenty i rękopisy astronomów zostaną zestawione z artefaktami z XV i XVI w., a przyrządy astronomiczne i instrumenty z epoki będą eksponowane w specjalnie zaaranżowanej przestrzeni gabinetu astronomicznego.

Jako zwieńczenie wystawy zaprezentowana zostanie ikonografia związana z postacią Kopernika,, na czele z obrazem Jana Matejki *Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem*, który w zeszłym roku gościł na wystawie w National Gallery w Londynie.

Przebudzeni. Ruiny antyku i narodziny włoskiego renesansu

18 lipca–15 października 2023 r.

Wydarzenie przygotowane przez Zamek Królewski w Warszawie we współpracy z kilkudziesięcioma muzeami i bibliotekami europejskimi pozwoli poczuć atmosferę quattrocenta, które światowej sztuce przyniosło wyzwolenie twórczej energii o niespotykanej wcześniej skali.

Ekspozycja będzie opowieścią o znaczeniu, jakie dla sztuki XV wieku miały okruchy świata antycznego. Okruchy rozumiane dosłownie, jako materialne pozostałości rzymskiej cywilizacji, będące przedmiotem zainteresowania wczesnych badaczy, ale także metaforycznie, jako echa starożytnych historii i idei, ożywione i reinterpretowane przez humanistów. Szalone zainteresowanie tradycją starożytnego Rzymu i Grecji, które przebudziło się właśnie w XV-wiecznej Italii, wywołało renesansowy przełom i zapoczątkowało nowożytność.

W Zamku Królewskim zagości ponad 140 dzieł sztuki: obrazów, rzeźb, rysunków, rękopisów unikatowych i inkunabułów, pochodzących z ponad 50 instytucji i prywatnych kolekcji z Europy oraz Stanów Zjednoczonych. Zaprezentowane zostaną dzieła wielkich mistrzów,

takich jak Antico, Filarete, Bramante, Perugino, Mantegna, Bellini czy Botticelli – niektóre po raz pierwszy w Polsce Wyjątkowym aspektem ekspozycji będzie prezentacja nawiązujących ze sobą dialog arcydzieł sztuki antycznego Rzymu (rzeźb i malowideł) oraz wczesnonowożytnej Italii przełomu XV i XVI wieku.

Ponadto pozyskano niezwykle cenne i rzadko podróżujące zabytki ze zbiorów takich instytucji jak m.in. Muzea Kapitołińskie w Rzymie, Narodowe Muzeum Archeologiczne w Neapolu, Galleria Uffizi we Florencji, Galleria Borghese w Rzymie, Accademia Carrara w Bergamo, Luwr (Paryż), British Museum (Londyn), National Gallery (Londyn), National Gallery of Art (Waszyngton).

Królewska Wystawa Kwiatów

15-18 czerwca 2023 r.

Arkady Kubickiego, Ogrody Zamku Królewskiego w Warszawie

Wydarzenie kulturalno-artystyczne łączące sztukę z obszarami, które od zawsze inspirowały artystów – naturą i nauką. Pokażemy zaskakujące i twórcze powiązania pomiędzy przedstawieniami natury w sztuce a ogrodnictwem, florystyką, architekturą krajobrazu. Na wystawie zaprezentowane zostaną artystyczne kompozycje roślinne i formy florystyczne oraz elementy sztuki ogrodowej i rzeźby.

Hasło przewodnie wystawy brzmi *Muzeum w zgodzie z Naturą*, a tytuł jej tegorocznej odsłony to *Zbliżenia*. Wystawa zaprasza do poznania i zgłębiania bogactwa i różnorodności świata natury i kultury. Wprowadza widza w świat wizualnych wrażeń, wyjątkowych kształtów, faktur, barw czy połączeń i zaprasza do odkrywania wzajemnych relacji i tajemnic natury.

Zamek, w którego pieczołowicie odtworzonych Ogrodach urzeczywistnia się idea przymierza i równoważności architektury z krajobrazem, po raz kolejny podejmie wystawienniczą narrację w przestrzeni historycznych wnętrz i w samych ogrodach, pokazując żywą roślinność – kwiaty, drzewa, krzewy, róże, byliny i pnącza zaaranżowane tematycznie, wzbogacone przekazem idei i wartości.

Zaproszeni do tworzenia ekspozycji artyści, mistrzowie florystyki, architekci krajobrazu, ogrodnicy, stworzą pobudzające wyobraźnię i emocje aranżacje. Inspiracją będzie natura, historia sztuki i botaniki, różne dziedziny sztuki, a także odkrycia naukowe.

Celem wystawy, poza aspektem artystycznym i estetycznym, jest pokazanie wartości natury i jej niezaprzecznego wpływu na nasze życie i zdrowie, a także rozbudzenie poczucia odpowiedzialności za jej przyszłość i ochronę. Ekspozycji towarzyszyć będą liczne wydarzenia: pokazy, warsztaty, wykłady czy rodzinny piknik w otoczeniu piękna natury.

KONFERENCJE NAUKOWE / WYKŁADY / PUBLIKACJE NAUKOWE

Konferencje

Rozróżnieni w wierze równi wobec prawa? 450. rocznica uchwalenia konfederacji warszawskiej 1573 r.

27 stycznia 2023 r.

W styczniu 2023 roku obchodzimy 450. rocznicę uchwalenia na sejmie konwokacyjnym w pierwszym bezkrólewim akcie konfederacji warszawskiej. Po dziś dzień uznawany jest on za symbol polskiej tolerancji religijnej oraz pionierskie rozwiązanie w kwestii zasad współistnienia w Rzeczypospolitej wyznawców różnych chrześcijańskich konfesji. Idea konfederacji kontrastuje z realiami szarganej konfliktami i wojnami religijnymi Europy Zachodniej.

Celem sesji będzie ponowne przyjrzenie się zapisom aktu konfederacji, okolicznościom ich powstania, recepcji przez współczesnych oraz potomnych, a także ich funkcjonowania w praktyce. Podsumujemy również bogaty dorobek polskiej nauki w zakresie badań nad stosunkami wyznaniowymi w Rzeczypospolitej XVI i XVII w. oraz spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy zgodnie z duchem konfederacji obywatele, rozróżnieni w wierze chrześcijańskiej, rzeczywiście byli równi wobec prawa? Zaprosiliśmy znamienitych gości, którzy mogą wylegitymować się bogatym dorobkiem naukowym zarówno w zakresie stosunków wyznaniowych w przedrozbiorowej Rzeczypospolitej, jak i historii prawa.

We wrześniu 2023 r. zapraszamy na IV konferencję z cyklu *Colloquia castrensia* pt. *Zamki złotego wieku. Pomiędzy tradycją a nowoczesnością w Polsce XVI stulecia*.

W ramach obchodów jubileuszu odbudowy Zamku Królewskiego zapraszamy na konferencję naukową *Kolekcjonerstwo i kolekcje polskich królów elekcyjnych*, która odbędzie się w październiku 2023 r.

Wykłady i debaty

W 2023 r. zapraszamy na cykl debat poświęconych różnym tematom związanym z historią Polski w XIX i XX w. Tradycyjnie wszystkim wystawom czasowym organizowanym przez Zamek Królewski w Warszawie będą towarzyszyły bogate programy wykładów tematycznych, które będą realizowane także w systemie online.

Publikacje

W 2023 r. w ramach serii *Studia i materiały* ukażą się publikacje: „*Żył królem, umarł człowiekiem*”. *Michał Korybut Wiśniowiecki i jego czasy 1669–1673*, *Bona Sforza. Legenda i rzeczywistość* oraz *Od Cecory do Chocimia 1620–1621*.

W ramach serii *Archiwum otwarte* przygotowujemy jest zbiór listów Fryderyka Bacciarellego do króla Stanisława Augusta.

JUBILEUSZ ODBUDOWY ZAMKU KRÓLEWSKIEGO

W 2023 r. obchody Jubileuszu odbywają się pod hasłem *Kolekcja Zamku Królewskiego w Warszawie*. Najważniejsze z zaplanowanych wydarzeń to promocja przygotowanej w ramach Jubileuszu publikacji *Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Wybór materiałów źródłowych z lat 1971–1984*, a także konferencja naukowa na temat kolekcji królewskich Zamku Królewskiego w Warszawie, na którą zapraszamy w październiku 2023 r. Zapraszamy także na cykl wykładów online prezentujący najcenniejsze

obiekty z kolekcji zamkowej. W 2023 r. ukaże się książka Łukasza Bukowieckiego pt. *Niezrealizowane koncepcje odbudowy Zamku Królewskiego 1945–1970*. Ponadto w ramach obchodów Jubileuszu odbędzie się prezentacja pocztówek ze zbiorów Archiwum Zamku Królewskiego, a 28 maja – Piknik Jubileuszowy w Ogrodach Królewskich.

EDUKACJA

W 2023 r. Dział Edukacji Zamku Królewskiego w Warszawie będzie kontynuował popularne i lubiane cykle. Akademia Młodego Eksploratora, to propozycja dla całych rodzin interesujących się historią. We współpracy z Teatrem Lalka proponujemy cykl przedstawień teatralnych – *Szlakiem Orientalnych Opowieści*.

Ponadto odbywać się będą spotkania z kuratorami, wykłady z historii sztuki, a także kursy malarstwa i rysunku, które niezmiennie od lat cieszą się dużą popularnością.

Zamek Królewski w Warszawie w coraz większym stopniu staje się miejscem dostępnym dla wszystkich. W najbliższym czasie udsostępniona zostanie audiodeskrypcja (nagrania dla osób z dysfunkcją wzroku) sal zamkowych: Apartamentu Wielkiego i Królewskiego oraz obrazów Jana Matejki.

Włączając się w obchody roku Jana Matejki, zaplanowano specjalną edycję konkursu plastycznego *Zamek w dziecięcej wyobraźni – Tu mówi Matejko*, którą patronatem objęły Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Mazowiecki Kurator Oświaty.

Jak co roku Zamek Królewski zaproponuje także ciekawą ofertę zajęć edukacyjnych i popularyzatorskich na czas ferii zimowych oraz wakacji.

Więcej materiałów fotograficznych i graficznych dostępnych jest na zamówienie. Zapraszamy do współpracy redakcyjnej.

Kontakt dla mediów: Paulina Szwed-Piesterziewicz, tel.: 22 35 55 346, 664 118 303

media@zamek-krolewski.waw.pl

Source URL: <https://zamek-krolewski.pl/node/1654>